

UTDANNINGSPROGRAMMET

FOR

HANGGLIDING

Revisjon	Revisjonsdato	Gyldig fra dato	Signatur
2	23.08.2021	29.11.2021	TES/TN/JEL

REVISJONSOVERSIKT:

Revisjon 2: Omarbeidet som del av arbeidet med revisjon og deling av Utdanningsprogrammet. Det er gjort en god del forenklinger og omredigering for å lette bruken av regelverket. I tillegg er det gjort noen forandringer og tydeliggjøringer, blant annet:

- Innholdsfortegnelsen for hvert kompetansetrinn er lik, og den er satt opp i en tilnærmet kronologisk rekkefølge.
- SP1 er fjernet og slått sammen med SP2.
- Luftvettskravene er mer spesifikke enn tidligere.
- Erfaringskravene til flytimer for SP4 og SP5 er økt.

1	INNLEDNING	5
1.1	Generelt	5
1.2	Grunnkurs	5
2	SP2 –BAKKEGLIDING OG HØYDEGLIDING	6
2.1	Luftvettskrav til SP2	6
2.2	Ferdighetskrav til SP2	6
2.3	Kunnskapskrav til SP2	7
2.4	Erfaringskrav til SP2	10
2.5	Formålet med SP2-trinnet	10
2.6	Rettigheter som SP2	10
2.7	Krav til flysted, flyforhold og utstyr på SP2-trinnet	10
2.8	Trening og sikkerhet som SP2	10
3	SP3 – FLYGING I LETT LØFT	11
3.1	Luftvettskrav til SP3	11
3.2	Ferdighetskrav til SP3	11
3.3	Kunnskapskrav til SP3	11
3.4	Erfaringskrav til SP3	12
3.5	Formålet med SP3-trinnet	12
3.6	Rettigheter som SP3	13
3.7	Krav til flysted, flyforhold og utstyr på SP3-trinnet	13
3.8	Trening og sikkerhet som SP3	13
4	SP4 – FLYGING I AVANSERT LØFT	13
4.1	Luftvettskrav til SP4	13
4.2	Ferdighetskrav til SP4	13
4.3	Kunnskapskrav til SP4	14
4.4	Erfaringskrav til SP4	14
4.5	Formålet med SP4-trinnet	15
4.6	Rettigheter som SP4	15
4.7	Trening og sikkerhet som SP4	15
5	SP5 – DISTANSEFLYGING	15
5.1	Luftvettskrav til SP5	15
5.2	Ferdighetskrav til SP5	15
5.3	Kunnskapskrav til SP5	16
5.4	Erfaringskrav til SP5	16
5.5	Formålet med SP5-trinnet	17

5.6	Rettigheter som SP5	17
5.7	Trening og sikkerhet som SP5.....	17
6	TILLEGGSUTDANNING	17
6.1	Utdanning for opptrekk med hangglider (OTH)	17
6.2	Utdanning for fører av opptreksinnretning	17
6.3	Utdanning for oppslep med hangglider (OSH)	18
6.4	Utdanning for oppvisningsflyging (DIS)	18
6.5	Utdanning for motorisert hanggliding (PHG)	19
7	KONVERTERINGER	19
7.1	Konvertering fra PP flygebevis til SP elevbevis eller flygebevis.....	19
7.2	Konvertering fra utenlandsk elevbevis/flygebevis for hanggliding	20
8	TANDEMUTDANNING	20
8.1	Tandemflyger (TH).....	20
9	INSTRUKTØRUTDANNING	21
9.1	Hjelpeinstruktør (HHI)	21
9.2	Instruktør (HI)	22
9.3	Instruktør – tilleggsutdanning	22

1 INNLEDNING

1.1 Generelt

Utdanningsprogrammet Safe Pro for hanggliding er regler for opplæring av nybegynnere og viderekommende hanggliderflygere.

Formålet med Safe Pro er å utvikle kompetanse for sikker utøvelse av hanggliding. Dette gjøres gjennom læringselementene luftvett, ferdigheter, kunnskaper og erfaring. Første revisjon av dette programmet ble grunnlaget for en internasjonal sikkerhets- og utdanningsstandard for hanggliding av FAI/CIVL, Federation Aeronautique Internationale, Commission Internationale De Vol Libre (Det internasjonale luftsportsforbundets kommisjon for hanggliding og paragliding).

Utdanningen deles i to kategorier utøvere, elever og flygere, og er delt i fire progresjonstrinn. Med hvert trinn følger økende rettigheter. Det betyr at man har rettigheter til flyging beskrevet for angjeldende og lavere trinn, men ikke til flyging beskrevet for høyere eller mer avanserte trinn. Selv om man har oppfylt kravene til neste trinn, har man ikke rettighetene som følger dette trinnet, før kompetansebevis er utstedt. De fire trinnene er:

- SP2 –Bakkegliding og høydegliding
- SP3 – Flyging i lett løft
- SP4 – Flyging i avansert løft
- SP5 – Distanseflyging/Distansekonkurranse

I tillegg kan det gis spesielle tilleggsutdanninger og konverteringer.

Forkortelser og definisjoner er beskrevet i sikkerhetssystemet.

1.2 Grunnkurs

Grunnkurs i hanggliding skal gi tilbud om undervisning og instruksjon som normalt kreves fram til elevbevis SP2. Målet er at elevene skal bli kvalifisert til å trene videre på egen hånd, samtidig som flysikkerheten ivaretas.

Følgende skal betales før kursoppstart:

- Medlemskap i NLF/HPS og lokal klubb for inneværende år.
- Obligatorisk ulykkes- og ansvarsforsikring i henhold til seksjonens kollektive forsikringsavtale.

Kursavgift for grunnkurs skal inkludere:

- Pensumlitteratur i henhold til gjeldende pensumliste.
- Tilgang til instruktørstyrt teoriundervisning og praktisk instruksjon.
- Bruk av egnet skoleutstyr i kategori 1 (DHV/USHPA) gjennom kurstiden. Spesielle skolebakkevinger anbefales i oppstart av opplæring om tilgjengelige.

Grunnkurs skal registreres hos NLF/HPS før kursstart i henhold til gjeldende prosedyre.

Maksimum antall elever på et grunnkurs er 14 elever. Maksimum antall elever pr. instruktør på den praktiske delen av et grunnkurs er 8 elever. Dette antall kan økes med inntil 3 elever pr. instruktør/hjelpeinstruktør, opp til 14 elever.

Kurselever skal kun fly i skolebakke, elevstart og opptrekk, i rolige, stabile forhold. Kurselever skal ikke fly i mer enn 5 m/s vind, målt som sterkeste kast i en 10 minutters periode.

På minimum de 5 første turene fra elevstart skal det være instruktør både på startsted og landing. Den ene kan erstattes med en hjelpeinstruktør.

Ved opptrekk hvor start og landing er på samme område, er det tilstrekkelig med en instruktør.

1.2.1 Grunnkurs ved hjelp av opptrekk

Grunnkurs ved opptrekk kan skje på to måter:

1. Utgangspunkt i tandem opptrekk med instruktør som pilot og elev som passasjer.
De første turene skjer ved tandem opptrekk med instruktør som pilot og elev som passasjer. Eleven får gradvis større ansvar for utøvelse av ferdighetskravene i SP2, unntatt fotstartøvelsene. Når instruktøren er forsikret om at eleven er moden, kan det gjennomføres soloopptrekk.
2. Utgangspunkt i soloopptrekk med kort line.
De første turene skjer ved å trekke opp eleven med kort line. Trekkene blir gradvis høyere etter som elevene behersker ferdighetskravene i SP2, unntatt fotstartøvelsene.

Før SP-bevis kan utstedes, skal fotstartøvelsene beskrevet i Safe Pro gjennomføres og godkjennes under instruksjon av instruktør.

1.2.2 Grunnkurs ved hjelp av oppslep

Det kan kurses fra begynnernivå ved hjelp av tandem oppslep når tillatelse er utstedt av NLF/HPS. Grunnkurs skal skje med utgangspunkt i tandem oppslep med instruktør som pilot og elev som passasjer. De første turene skjer ved tandem oppslep med instruktør som pilot og elev som passasjer. Eleven får gradvis større ansvar for utøvelse av ferdighetskravene i SP2, unntatt fotstartøvelsene. Når instruktøren er forsikret om at eleven er moden, kan det gjennomføres solooppslep.

Før SP-bevis kan utstedes, skal fotstartøvelsene beskrevet i Safe Pro gjennomføres og godkjennes under instruksjon av instruktør.

2 SP2 –BAKKEGLIDING OG HØYDEGLIDING

2.1 Luftvettskrav til SP2

1. Læreboka Hanggliding: Del 1, om Safe-Pro utdanningsprogram
Del 1-Elevfase, om Safe Pro – Vårt utdanningsprogram
2. Eleven skal kunne forklare hva luftvett er og hvorfor det er viktig.
3. Eleven skal kunne belyse faremomenter ved mangel på luftvett.
4. Eleven skal forstå at hanggliding er en risikosport som krever godt luftvett for å unngå skade og regelbrudd.
5. Eleven skal kunne forklare hva som må gjøres for å opprettholde gode marginer.
6. Eleven skal kunne redegjøre for rettigheter som SP2.

Det er elevens ansvar å overbevise instruktøren om at eleven er i stand til å ivareta sin egen og andres sikkerhet under bakkegliding og høydegliding innen de retningslinjer som er gitt.

2.2 Ferdighetskrav til SP2

Eleven skal beherske følgende ferdigheter:

1. Transport, behandling, vedlikehold av hangglider og utstyr.

2. Før- og etterflygings rutiner: Montering. Justering. Førflygingsssjekker. Demontering og pakking.
3. Bakkemanøvrering: Flytting, kontroll og parkering.
4. Løping med hangglider: Kontroll av angrepsvinkel og krenkning, på flatmark og i bakke.
5. Steiling under løping: Uten stup på nesa, på flatmark og i bakke. Riktig landingsteknikk.
6. Planlegging: Vurdering av flysted og forhold, beslutning, gi flyplan.
7. Startstilling og siste førstartsjekk: Stilling, vingene rett og nesa inn i vinden. Siste sjekk av feste (oppheng), forhold (vindstyrke og retning) og fri (start og utflygingsbane).
8. Start og utflyging: Stram sele, jevn akselerasjon, god farts- og retningskontroll.
9. Fartskontroll: Hastighetskontroll, ingen tendens til sakteflyging eller steiling.
10. Retningskontroll: Stø kurs og jevne korreksjoner.
11. Kurs og avdriftskorreksjon: Koordinert, små forsiktige avvik.
12. Landinger: Stående inn i vinden. Sikring av hangglider.
13. Fartskontrolløvelser: Flyging på fart for trim-, beste glidetall og minimum synk.
14. Svinger: 90 - 180 graders, middels krenkning, til høyre og venstre, koordinert.
15. Steilinger: Lette, rett fram, gjenkjenning og utgang (foretas kun i sikker høyde).
16. Vindkorreksjonsøvelser: S-svinger, firkantflyging.
17. Trafikkregler: Flyging med hensyn til annen trafikk.
18. Innflyging: Oppfølging av planlagt prosedyre. Klassisk innflygingsmønster (inngang, medvind, base og finale) og S-svinger.
19. Landinger: Minimum 3 sikre områdelandinger innen et område som på forhånd er fastsatt av instruktøren. God fartskontroll. Store hastighetsendringer og flyging på steilegrense skal unngås under innflyging.

2.3 Kunnskapskrav til SP2

2.3.1 Aerodynamikk

Læreboka Hanggliding, kapittel:

Del 1 – Elevfase, Aerodynamikk

Del 1 – Elevfase, Praktisk flygetrening

Del 2 – Videregående teori, Flyging i løft

Del 2 – Videregående teori, Termikk og distanseflyging

2.3.2 Flystedsforhold (mikrometeorologi)

Læreboka Hanggliding, kapittel:

Del 1 – Elevfase, Meteorologi

Del 2 – Videregående teori, Mer meteorologi

2.3.3 Hangglider og utstyr

1. Læreboka Hanggliding, kapittel:

Del 1 – Elevfase, Hanggliderens konstruksjon

Del 1 – Elevfase, Belastninger, skader og vedlikehold – Mer om utstyr

2. Luftdyktighetskrav: Maksimumsbelastninger, manøverbegrensninger, stabilitet, steileegenskaper, manøvrerbarhet, fartsområde, vektgrenser og flygerferdighet.
3. Ytelse: Minimum synk, maks. glidetall, maks. fart, penetrasjonsevne, svingevne. Variabel vingegeometri (VB).
4. Flyegenskaper: Kontrollrespons og kobling, stabilitet, sakteflygings- og steileegenskaper, start- og landingsegenskaper.
5. Vedlikehold: Daglige og periodiske ettersyn og vedlikehold, ettersyn etter skader, reparasjoner og trimming, fagmessig utførelse.

6. Nødskjerm: Daglig og periodisk ettersyn og vedlikehold.

2.3.4 Mennesket

1. Fysiske faktorer: Form og styrke. Alkohol og legemidler.
2. Psykiske faktorer: Interesse, motivasjon, ydmykhet/læringsmotivasjon, engstelse, frykt, stress, press og selvdisciplin.
3. Læringsprosess og miljø: Safe Pro systemet, målsetting, beskrivelse, sikkerhet, motivasjon og individuell progresjon.
4. Psykiske faktorer: Engstelse, frykt for høyder. Erkjennelse av egne og utstyrets begrensninger. Selvtillit kontra overdreven selvtillit (Ikaros syndromet). Indre og ytre press, ambisjoner, gruppeerkjennelse, å si nei, å bestemme seg for ikke å starte.
5. Adferd/Luftvett:
 - a) Flygingens natur: En er hele tiden i fart og avhengig av denne for å holde seg flygende, du kan ikke stoppe eller reversere ("i farta prinsippet").
 - b) Flygingens prosess: Innsikt, vurdering, beslutning og handling. Variable kontra gitte elementer. Å være foran det som skjer.
 - c) Kommandoprinsippet: Nødvendigheten av å fullføre enhver påbegynt flyging, faren med panikk og handlingslammelse. (Ref. flygingens natur og prosess).
6. Fysiske faktorer: Hyperventilasjon, Vertigo. Nedkjøling og kroppstemperatur.

2.3.5 Lover og regler

1. Læreboka Hanggliding, kapittel:
Del 2 – Videregående teori, Hang- og paraglidingens organisering i Norge
Del 2 – Videregående teori, Flyging i løft, Trafikkregler
Del 2 – Videregående teori, Termikkflyging, Trafikkregler i termikk
2. Sikkerhetssystemet, kapittel:
 - 1 Introduksjon
 - 1.1 Sikkerhetssystemet
 - 3 Operative bestemmelser
 - 3.1 Krav til utøvere
 - 3.2 Utøveres rettigheter
 - 3.3 Flysted
 - 3.4 Flyforhold
 - 3.5 Generelt for flyging
 - 4.3 Teoretiske og praktiske prøver
 - 5 Tekniske bestemmelser
 - 6 Flytrygging
 - 6.1 Handlingsplan ved ulykker
 - 6.2 Varslingsplan ved ulykker
 - 6.3 Innsamling av erfaringsdata
3. Utdanningsprogrammet for hanggliding, kapittel:
 - 1 Innledning
 - 2 SP2 – Bakkegliding og høydegliding
4. Skikk og bruk: HG folkets oppførsel på flysteder

2.3.6 Praktisk flyging og flysikkerhet

1. Læreboka Hanggliding, kapittel:
Del 1 – Elevfase, Praktisk flygetrening
Del 1 – Elevfase, Høydeflyging
Del 1 – Elevfase, Øvelser frem til trinn 2

Del 1 – Elevfase, Kritiske situasjoner

Del 2 – Mer av alt

2. Trenings- og sikkerhetsanbefalinger.
3. Planlegging/observasjon: Flygingens prosess: Informasjon/observasjon, vurdering, beslutning og handling. Gi flyplan.
4. Forberedelser: Standardiserte rutiner og kontroller, dobbeltsjekking av kritiske faktorer.
5. Flyøvelsene: Øvelsesrekke (ferdighetskrav) gjennomgått: Beskrivelse, hensikt, prosedyrer, utførelse, feil og farer.
6. Kritiske, farlige, og nødsituasjoner: Deres årsak, unngåelse, gjenkjennelse, håndtering.
7. Øving og simulering.
 - a) Dårlige forberedelser: Utstyrsfeil. Å glemme å hekte seg inn. Betydningen av dobbel hangloop.
 - b) På bakken før start: I vindkast og sterk vind: Tap av kontroll. Skade på eget og andres utstyr.
 - c) Dårlig startteknikk: Dårlig farts- og retningskontroll, steiling, tap av kontroll, sving tilbake til bakken. Å komme inn i seletøyet, stirrup, osv.
 - d) Steilinger og ufrivillig kursendring: I kast, turbulens, uventet løft, i svinger, i gradient, medvinds, medvinds i gradient.
 - e) Forhold: Vindstyrke, sterk vind, sidevind, ujevn vind, vindkast, uventet løft, avdrift, drift inn i bakken. Turbulens, hjørneeffekt, vindgradient, vindskjæring.
 - f) Krasj/Nødlanding: Unngåelse, forholdsregler. Unngå høye trær, bebyggelse, vann, luftspente kabler, høyspent.
 - g) Kritiske øvelser: Flyging nær terreng og hindringer. Sakteflyging og steilinger. 360 graders svinger. Pylon flyging.
 - h) Ukjente faktorer: Nytt flysted, uventede eller ukjente forhold, nytt miljø, ny hangglider eller sele, nye øvelser eller oppgaver.
 - i) Fysiske eller psykiske faktorer: Stress, press, fysisk tretthet, frykt, legemidler og alkohol.
 - j) Dårlig luftvett: Overvurdering av egne evner og/eller undervurdering av flysted, forhold, utstyr eller øvelse/oppgave. Starte når du er i tvil.
 - k) Vertigo: Flyging med redusert sikt.
 - l) Kombinasjoner: Av to eller flere av de ovennevnte faktorer øker faren for uhell betydelig.
 - m) Nødøvelser: Bruk av HG-fallskjerm. Landinger i vann, trær, røft terreng, med hindringer i området, elektriske ledninger.

2.3.7 Førstehjelp

Grunnleggende førstehjelp.

Skadestedspsykologi - håndtering av skadet personer og av seg selv.

Symptomer, behandling og skader:

- a) Bevisstløshet, hodeskader, hjernerystelse.
- b) Sirkulasjonssvikt.
- c) Blødninger.
- d) Brudd.
- e) Rygg og nakkeskader.
- f) Elektriske brannskader.
- g) Frostskader og nedkjøling.
- h) Drukningskade.

2.3.8 Bestått teoriprøve

10 spørsmål i hvert emne, maks 3 feil i hvert emne.

2.4 Erfaringskrav til SP2

1. Minimum 8 vellykkede flydager.
2. Minimum 40 vellykkede flyturer, hvorav 10 flyturer fra elevstart og/eller opptrekk. Minimum 4 av disse 10 turene skal være fra elevstart.

2.5 Formålet med SP2-trinnet

Formålet med dette trinnet er å føre eleven inn i høydegliding på en trygg måte, med hovedvekt på start og landingstrening, innøving av svingteknikker, enkel vingehåndtering og fartskontroll.

2.6 Rettigheter som SP2

En elev har følgende rettigheter:

1. Fly glideflyging på steder eleven har fått utsjekk på.
2. Når man nærmer seg neste kompetansetrinn, øve flyging i enkelt løft etter å ha fått briefing og godkjenning fra instruktør for den aktuelle flyturen.

2.7 Krav til flysted, flyforhold og utstyr på SP2-trinnet

Elever skal kun fly fra elevstart, i rolige, stabile forhold. Elever skal fly i vindstille eller stabil/laminær vind rett inn på start – maksimalt 8 m/s vind, målt som sterkeste kast i en 10 minutters periode.

Vingen skal være godkjent av instruktør. Utstyret skal være egnet for flyging på elevnivå. En instruktør kan nekte elever å fly vinger som ikke er egnet for elevens nivå.

Elever anbefales ikke å fly i utlandet uten Safe Pro instruktør, eller flyger med mandat fra elevens instruktører.

2.8 Trening og sikkerhet som SP2

Det er på dette trinnet grunnlaget for gode eller dårlige vaner legges. Det er derfor viktig at klubbens instruktører fremdeles er involvert, slik at ferdigheter trenes inn og gode vaner/handlingsmønstre etableres. Teknikker for nye øvelser og krav til neste trinn skal først gjennomgå med instruktør.

Viktige øvelsesmomenter er:

- Vurdere flyforhold og ta trygge avgjørelser.
- Start, innflygingsmønster og landingsteknikk.
- Vingehåndtering gjennom enkle øvelser, slik som sakteflyging, koordinerte svinger, lette steilinger rett frem og korreksjon for vinddrift.

Innflyging skal planlegges i god tid og påbegynnes i god høyde.

Det advares mot start i sidevind, medvind, urolig eller sterk vind og å fly i ustabile eller turbulente forhold. Flyging i løft uten briefing og godkjenning av instruktør på forhånd skal unngås, men er ikke dette mulig så skal det flys rett igjennom (bort fra terrenget) til rolige forhold, eller snarest landes i det vanlige landingsområdet.

3 SP3 – FLYGING I LETT LØFT

3.1 Luftvettskrav til SP3

1. Eleven skal kunne vise til egne beslutninger der det er utvist godt luftvett.
2. Eleven skal kunne forklare hvordan man unngår brudd på høydebegrensninger.
3. Eleven skal kunne redegjøre for faremomenter ved flyging i lett løft og hvordan gode marginer opprettholdes.
4. Eleven skal kunne redegjøre for rettigheter som SP3.

Det er elevens ansvar å overbevise instruktøren om at eleven er i stand til å ivareta sin egen og andres sikkerhet ved flyging i lett løft innen de retningslinjer som er gitt.

3.2 Ferdighetskrav til SP3

Eleven skal beherske følgende ferdigheter:

1. Bakkemanøvrering: Parkering av hangglider i vind. Assistanse, riktig framgangsmåte.
2. Start i vind: Med assistanse, riktige prosedyrer/instruksjoner. Startposisjon, siste sjekk, farts- og retningskontroll, flystilling/inn i selen. Stram sele, jevn akselerasjon.
3. Vindkorreksjonsøvelser: 8-talls flyging rundt merker (for eksempel pylons), korrigerer for vinddrift.
4. Minimum synk øvelser: Fartskontroll, koordinerte svinger, høyre og venstre, minimum tap av høyde, uten tegn til steiling. Sikker flyging i lett turbulens.
5. 360 graders svinger: Vanlig fart og på minimum synk, høyre og venstre, slak til medium krenkning, uten tegn til steiling. (Sikker høyde og avstand.)
6. Steilinger: Fra minimum synk flyging, rett fram og i sving, høyre og venstre. (Sikker høyde og avstand.)
7. Flyging i lett løft: Inngang, svinger og manøvrering i løft, korreksjon for gradient, effektivt, uten tegn til steiling.
8. Manøvrering på hang: (Kan evt. simuleres) Korreksjon for vinddrift, 8-talls flyging, svinger og reversering. Manøvrering i henhold til terrenget og annen trafikk, god utkikk.
9. Presisjonsinnflyging og landing: Utført på en sikker måte innen et område som på forhånd er fastsatt av instruktøren.

3.3 Kunnskapskrav til SP3

3.3.1 Aerodynamikk

Læreboka Hanggliding, kapittel:

Del 2 – Videregående teori, Flyging i løft

Del 2 – Videregående teori, Termikk og Distanseflyging

3.3.2 Meteorologi

Læreboka Hanggliding, kapittel:

Del 2 – Videregående teori, Mer meteorologi

3.3.3 Hangglider og utstyr

1. Design faktorer: Luftdyktighet, ytelse, flyegenskaper.
2. Vedlikehold: Daglig og periodisk ettersyn, reparasjoner.
3. Trimming: For maks. ytelse etter forholdene, synk, penetrasjon.
4. Instrumenter: Variometre, høydemålere, fartsmålere.
5. Klær og utstyr: For utholdenhet, høyde og kulde.

6. HG-nødsjerm: Daglig og periodisk ettersyn og vedlikehold.

3.3.4 Mennesket

1. Flygeren: Airmanship/luftvett, egenskaper og evner, ansvar, kommando og kontroll. Beherskelse av flygingens prosess og natur.
2. Fysiske faktorer: Vertigo, hypoxia, kulde, utmattelse.

3.3.5 Lover og regler

1. Læreboka Hanggliding, kapittel:
Del 2 – Videregående teori, Flyging i løft, Trafikkregler
2. Myndighetenes: Luftrommet og annen lufttrafikk:
 - a) Kontrollert(e) flyplasser og luftrom: Kontrollsoner, terminalområder, luftleder, flykontrolltjenesten, VFR/IFR trafikk mønstre, regler for flyging, VFR reglene for minste sikt og avstand fra skyer.
 - b) Ukontrollerte flyplasser og luftrom: Trafikkinformasjon og lufttrafikk tjenesten. VFR/IFR trafikk mønstre, regler for flyging. VFR reglene for minste sikt og avstand fra skyer.
 - c) Annet luftrom: Restriksjons, fare og forbudte områder.
3. Lufttrafikkreglene.
4. Informasjonskilder: ICAO kart, AIP, AIC, Notam.
 - a) Hvor kjøpes disse: Luftfartstilsynet, Pilotbutikken.
 - b) Hvor finnes disse: Hos lufttrafikk tjenesten, tårn, klubber.
5. Sikkerhetssystemet, kapittel:
5 Tekniske bestemmelser
6. Utdanningsprogrammet for hanggliding, kapittel:
3 SP3 – Flyging i lett løft

3.3.6 Praktisk flyging og flysikkerhet

Læreboka Hanggliding, kapittel:
Del 2 – Videregående teori, Mer av alt

3.3.7 Førstehjelp

Ingen nye krav.

3.3.8 Bestått teoriprøve

10 spørsmål i hvert emne, maks 3 feil i hvert emne.

3.4 Erfaringskrav til SP3

1. Minimum 60 vellykkede flyturer fra elevstart eller ved opptrekk/opslep til høyde tilsvarende elevstart.
2. Minimum 10 flytimer.
3. Minimum 3 turer i løft.
4. Totalt over 3 flytimer i løft.
5. Ha fløyet på minimum 5 forskjellige flysteder. Opptrekk regnes som 1 flysted uansett hvor det utføres.

3.5 Formålet med SP3-trinnet

Formålet med dette trinnet er å øve på å ta selvstendige trygge avgjørelser, øve vingehåndtering og flyging i enkelt løft.

3.6 Rettigheter som SP3

1. Flyging i lette hang eller termikkforhold uten kast eller turbulens, med god avstand til terreng, hindringer og annen trafikk.
2. Topplanding på egnede steder. Første gang skal være under påsyn av instruktør.
3. Stupstart på egnede steder. Første gang skal være under påsyn av instruktør.
4. Landing inn i bakken (hillsidelanding) på egnede steder. Første gang skal være under påsyn av instruktør.

3.7 Krav til flysted, flyforhold og utstyr på SP3-trinnet

Flystedet skal ha en definert hovedlanding med vindpølse eller streamer. Hovedlandingen eller forhåndsbestemt landingsplass skal gjennom hele flyturen kunne nås enkelt ved gliding.

Utstyret anbefales å være av mellomklassetypen eller lavere, dvs DHV 2 og USHPA 2 rating.

3.8 Trening og sikkerhet som SP3

På dette trinnet skal det legges vekt på vingehåndtering og automatisering. Det er viktig at klubbens instruktører fremdeles er involvert, slik at ferdigheter og teknikker forbedres. Teknikker for nye øvelser og krav til neste trinn skal først gjennomgås med instruktør.

Viktige øvelsesmomenter er:

- Vurdere flyforhold og ta trygge avgjørelser.
- God vingehåndtering i enkle løftforhold.
- Flyging under forskjellige forhold og ved flere forskjellige flysteder.

Innflyging skal planlegges i god tid og påbegynnes i god høyde.

Det advares mot for rask progresjon og mot å gå for raskt over på avansert utstyr. Man skal respektere været og være varsom med hvilke værforhold man velger å fly i. Ved flyging i løft skal man være spesielt oppmerksom på avdrift, som kan føre til både flyging for nær terrenget og problemer med å nå hovedlanding.

Utenom i startfasen og landingsfasen anbefales det å holde en minimumsavstand til terrenget på 50 meter horisontalt og 100 meter vertikalt.

4 SP4 – FLYGING I AVANSERT LØFT

4.1 Luftvettskrav til SP4

1. Flygeren skal kunne redegjøre for faremomenter ved flyging i avansert løft og hvordan gode marginer opprettholdes.
2. Flygeren skal kunne redegjøre for rettigheter som SP4.

Det er flygerens ansvar å overbevise instruktøren om at flygeren er i stand til å ivareta sin egen og andres sikkerhet ved flyging i avansert løft innen de retningslinjer som er gitt.

4.2 Ferdighetskrav til SP4

Flygeren skal beherske følgende ferdigheter:

1. 360 graders svinger: På minimum synk, flate, høyre og venstre.
2. 360 graders svinger: Krappe, (maksimum pitch), høyre og venstre.

3. 360 graders svinger: Variert krenkning i 180 graders intervaller, fra slak til krapp.
4. Steilinger i 360 graders svinger, høyre og venstre, gjenkjenning og utgang (sikker høyde og avstand).
5. Hang: Start og flyging på.
6. Termikk: Start og flyging i.
7. Marginalt løft: Start og flyging i.
8. Kast og turbulens: Start og flyging i.
9. Utelanding: Kunne velge alternativ landingsplass fra luften og gjennomføre trygg landing på alternativ landingsplass.
10. Trafikkregler: Flyging på hang og i termikk sammen med andre hangglidere eller paraglidere.
11. Stupstart i lite vind.

4.3 Kunnskapskrav til SP4

4.3.1 Aerodynamikk

G-belastninger:

- a) Med hensyn til manøvrering i turbulens, sving, uttak av steil og flyfart.
- b) Med hensyn til riktig flyfart i turbulens. Stabilitet. Hastighetspolarer.

4.3.2 Meteorologi

1. Termikk:
 - a) Hvordan, hvor og når. Stabilitet versus instabilitet, temperaturgradient. Kunne vurdere ulike grader av instabilitet, vindskjær og betydning av fuktighet.
 - b) Beste termikkforhold, sted(er), tid: året og døgnet.
 - c) Ulike typer termikkdannelse.
 - d) Tegn: Cumulus, cumulonimbus, skygater, vindkast, og dreining.
2. Bølgeforhold: Bølger, turbulens, store høyder.
3. Farlige forhold: Kraftig vind og rotor fra større terrengformasjoner. Skysug og kondensering, instabilitet og høy luftfuktighet/opptårnende skyer, inkl cumulonimbus, kraftig turbulens,.

4.3.3 Hangglider og utstyr

Begrensninger: Belastninger, hastigheter, flystillinger, strukturelle brudd. Pitchpositivitet: Reflex, profiler, wire, vingetipper.

4.3.4 Lover og regler

1. Utdanningsprogrammet for hanggliding, kapittel:
4 SP4 – Flyging i avansert løft

4.3.5 Praktisk flyging

Ingen nye krav.

4.3.6 Førstehjelp

Ingen nye krav.

4.3.7 Bestått teoriprøve

10 spørsmål i hvert emne, maks 3 feil i hvert emne.

4.4 Erfaringskrav til SP4

1. Minimum 30 flytimer.

2. Minimum 4 flytimer på hang.
3. Minimum 4 flytimer i termikk.

4.5 Formålet med SP4-trinnet

Formålet med dette trinnet er å øve/beherske flyging i forskjellige former for løft, krevende flyforhold, vind og turbulens, samt å forberede seg på å begynne med selvstendig distanseflyging.

4.6 Rettigheter som SP4

1. Flyging i krevende hang eller termikkforhold.
2. Flyging i bølgeforhold.
3. Distanseflyging etter briefing og godkjenning av instruktør for den aktuelle turen, eller briefing og godkjenning fra erfaren SP5 som er godkjent av instruktør for den aktuelle turen.

4.7 Trening og sikkerhet som SP4

På dette trinnet skal det legges vekt på å forbedre observasjonsevnen og eventuelt forberedelser mot distanseflyging. På dette trinnet regnes man som selvstendig flyger. Det er viktig å fortsette å sette seg læringsmål og å lære av andre. Teknikker for nye øvelser og krav til neste trinn skal først gjennomgås med instruktør.

Viktige øvelsesmomenter er:

- Observere (andre flygere, vind, løft og synk, avdrift, bakkefart, skyer, terreng, luftrom, farer etc), vurdere, og ta gode avgjørelser, som en kontinuerlig prosess før og under flyging.
- Automatisere observasjonsevnen og beslutningsprosessen.
- God vingehåndtering i mer krevende forhold.

Innflyging skal planlegges i god tid og påbegynnes i god høyde, også på utelandinger.

5 SP5 – DISTANSEFLYGING

5.1 Luftvettskrav til SP5

1. Flygeren skal kunne forklare hvordan han/hun unngår luftromsbrudd.
2. Flygeren skal kunne redegjøre for faremomenter under distanse- og konkurranseflyging og hvordan gode marginer opprettholdes.
3. Flygeren skal kunne redegjøre for rettigheter som SP5.

Det er flygerens ansvar å overbevise instruktøren om at flygeren er i stand til å ivareta sin egen og andres sikkerhet under distanse og konkurranseflyging innen de retningslinjer som er gitt.

5.2 Ferdighetskrav til SP5

Flygeren skal beherske følgende ferdigheter:

1. Flyging i avansert løft: Søk etter og utnyttelse av alle typer løft. Flyging i løft og synk, mot- og medvind, riktig bruk av hastighetspolar.
2. Kunne bevege seg sikkert langs en rute gjennom/over ukjent terreng og effektivt gjenkjenne og utnytte ulike former for løft, herunder gjenkjenning og utnyttelse av endringer i meteorologiske forhold langs ruten.
3. Stupstart i sterk vind: Med assistanse.
4. Sidevindstart: maks. vindretning inntil 45 grader på startretning, sidevindskomponent under 2 m/s. (Forsiktig!)

5. Utelanding: Presisjonsinnflyging til ukjent landingsområde: Valg av landingssted, innflyging, kontroll av fart og glidevinkel.

5.3 Kunnskapskrav til SP5

5.3.1 Ruteplanlegging og navigasjon

1. Planlegging: Innhenting av informasjon om vær, terreng, flysteder, luftrom, flytrafikk og faremomenter. Bruk av kart og andre publikasjoner, lufttrafikk og værtjenesten.
2. Værtjenesten: Hvor og hvordan fås værinformasjoner.
3. Tyding av værrapporter.
4. Tyding av vær: Værtegn, gjenkjenning av akseptable og farlige forhold.
5. Luftrom og lufttrafikk:
 - a) Definisjoner: FL, CTA, TMA, CTR, TIA, TIZ, AWY, og luftrom klasse A, C, D, E og G.
 - b) Kontrollert luftrom: Luftled, kontrollområde, terminalområde, kontrollsone og flyplasser. VFR/IFR trafikk.
 - c) Ikke kontrollert luftrom: Luftled, AFIS-enhet, trafikkinformasjonsområde, trafikkinformasjonsone. Fare, restriksjons og forbudte områder.
 - d) Militærtrafikk: Øvingsområder, fotografering fra luften.
 - e) Regelverk og publikasjoner: BSL, AIC, AIP, Notam, ICAO kart, utgivelse og tilgjengelighet.
6. Bruk av kart: Ruter: Farlig/øde terreng, alternative ruter, landingsområder. Samband og henting.
7. Utstyr: For høyde og kulde, nød- og førstehjelpsutstyr. Overlevingsutstyr. Varslings- og sambandsutstyr.
8. Standard prosedyrer: Signaler, henting.
9. Nødprosedyrer: Varsling, søk ved savning.

5.3.2 Meteorologi

Ingen nye krav.

5.3.3 Lover og regler

1. Bruk av gjeldende luftromskart.
2. Utdanningsprogrammet for hanggliding, kapittel: 5 SP5 - Distanseflyging

5.3.4 Praktisk flyging

Kunne lage en distanseflyplan og bevege seg sikkert langs en rute gjennom/over ukjent terreng og effektivt gjenkjenne og utnytte ulike former for løft.

5.3.5 Førstehjelp

Ingen nye krav.

5.3.6 Bestått teoriprøve

10 spørsmål i hvert emne, maks 3 feil i hvert emne.

5.4 Erfaringskrav til SP5

1. Minimum 50 flytimer.
2. Minimum 5 godkjente distanseturer med bruk av flere løftkilder (i variert løft) og med utelanding. Ren hangflyging langs samme åskam godkjennes ikke som distansetur.

5.5 Formålet med SP5-trinnet

Formålet med dette trinnet er å videreutvikle seg som selvstendig flyger på en trygg måte.

5.6 Rettigheter som SP5

1. Distanseflyging.
2. Konkurransesflyging distanse.

5.7 Trening og sikkerhet som SP5

Som SP5 er man ferdig med den formelle utdanningen som flyger. Kontinuerlig fokus på egen læring/erfaringsoppbygging er en del av sikker flyging. Det er viktig å systematisere egne erfaringer over tid og kontinuerlig lære av andre, samt bidra til andres læring.

6 TILLEGGSUTDANNING

6.1 Utdanning for opptrekk med hangglider (OTH)

Opptrekk er en startmetode hvor det benyttes vinsj eller mobil innretning på bakken til å trekke opp hangglidere.

6.1.1 Luftvettskrav til opptrekksutdanning

Flygeren skal være i stand til å ivareta sin egen og andres sikkerhet under utøvelse av opptrekk.

6.1.2 Ferdighetskrav til opptrekksutdanning

1. Utløsing: Korrekt utløsningsprosedyre under opptrekket.
2. Flygerens posisjon i forhold til trekkinnretningen, herunder farts- og retningskorreksjoner.
3. Opptrekk i termikk/vind: Hurtig endring av stigehastighet og posisjon.

6.1.3 Kunnskapskrav til opptrekksutdanning

1. Sikkerhetssystemet, kapittel:
3.7 Opptrekk og oppslep av hang- eller paraglider
2. Opptrekk: Hva som skjer og hvilke krefter som virker i de forskjellige faser.
3. Utstyr: Trekkwire, bruddstykke (weak link) og utlørsystem. Hva som er godkjent og egnet.
4. Trekkinnretning: Funksjon og begrensning.
5. Prosedyrer, signaler og nødprosedyrer.

6.1.4 Erfaringskrav til opptrekksutdanning

Minimum 10 godkjente opptrekk.

6.2 Utdanning for fører av opptrekksinnretning

Utdanningen skal gis av person med utdanning på innretningen og skal dokumenteres skriftlig. Før kompetansebevis kan utstedes, må føreren utføre minimum 10 vellykkede opptrekk under veiledning og instruksjon av fører med utdanning på aktuell innretning. Føreren skal ha eller ha hatt minimum SP3.

6.3 Utdanning for oppslep med hangglider (OSH)

Oppslep er en startmetode hvor det benyttes slepefly til å slepe opp hangglidere.

6.3.1 Luftvettskrav til oppslepsutdanning

Flygeren skal være i stand til å ivareta sin egen og andres sikkerhet under utøvelse av oppslep.

6.3.2 Ferdighetskrav til oppslepsutdanning

1. Utløsing: Korrekt utløsningsprosedyre under oppslepet.
2. Idealposisjon: Hanggliderens posisjon i forhold til slepeflyet under oppslepet. Herunder: Vertikal- og horisontalkorreksjoner (yaw-korreksjoner). Spesielt kunne unngå større yaw-bevegelser ved stor flyhastighet.
3. Svingteknikk: Koordinerte svinger etter slepeflyets svingbane.
4. Opptrekk i termikk/vind: Betydningen av strammingen på slepelinen og slepeflyets adferd.

6.3.3 Kunnskapskrav til oppslepsutdanning

1. Sikkerhetssystemet, kapittel:
3.7 Opptrekk og oppslep av hang- eller paraglider
2. Oppslep: Hva som skjer og hvilke krefter som virker i de forskjellige faser.
3. Utstyr: Slepeline, bruddstykke (weak link) og utlørsystem. Hva som er godkjent og egnet.
4. Slepefly: Dens egenskaper.
5. Prosedyrer, signaler og nødprosedyrer.
6. Læreboka Hanggliding, kapittel:
Oppslep etter mikrofly (Aerotowing)

6.3.4 Erfaringskrav til oppslepsutdanning

1. Inneha kompetansebevis SP3 eller høyere.
2. Minimum 6 godkjente oppslep.

6.4 Utdanning for oppvisningsflyging (DIS)

6.4.1 Luftvettskrav til oppvisningsutdanning

Det kreves meget godt luftvett og innsikt i egne ferdigheter og begrensninger. Flygeren skal kunne gjøre rede for faremomenter ved oppvisningsflyging, og hvordan disse faremomentene unngås.

6.4.2 Ferdighetskrav til oppvisningsutdanning

Vurderes for hver enkelt oppvisning.

6.4.3 Kunnskapskrav til oppvisningsutdanning

1. Sikkerhetssystemet, kapittel:
3.13 Oppvisningsflyging
2. Vurderes for hver enkelt oppvisning.

6.4.4 Erfaringskrav til oppvisningsutdanning

Inneha kompetansebevis SP4 eller høyere.

6.5 Utdanning for motorisert hanggliding (PHG)

6.5.1 Luftvettskrav til motorisert hanggliding

1. Flygeren skal kunne forklare hvordan han/hun unngår luftromsbrudd.
2. Flygeren skal kunne redegjøre for faremomenter ved stor høyde og vanskelige meteorologiske forhold og hvordan gode marginer opprettholdes.
3. Flygeren skal kunne redegjøre for faremomenter som kan oppstå under avgang og landing ved anvendelse av motor og hvordan gode marginer opprettholdes.
4. Flygeren skal kunne redegjøre for støysjenanse, hvordan støy kan reduseres, samt hvordan tredjepart bør behandles.

6.5.2 Ferdighetskrav til motorisert hanggliding

1. Transport, behandling, vedlikehold av motorsystem.
2. Montering av motorsystem og propell.
3. Førflygingsjekk, varmkjøring og klargjøring.
4. Avgang, maks. oppstigning.
5. Sving, på lav hastighet og med forskjellige gasspådrag.
6. Flat flybane, holde høyde.
7. Myke pådragsendringer, merk gyroeffekten.
8. Landing, kontrollert.

6.5.3 Kunnskapskrav til motorisert hanggliding

1. Sikkerhetssystemet, kapittel:
3.9 Motorisert hang og paragliding
2. Motorlære: Motoren, tenningsanlegg, drivstoff, brennstoffsystem, propellen.
3. Praktisk flyging: Meteorologi - termikk, vindskjæringer, bølgefôrhold/fôn, turbulens. Aerodynamikk - minimum og maksimum flyfart, svingegenskaper.
4. Lover og regler: Luftromsbegrensinger, høydebegrensinger (minimum flyhøyde), utstyrskrav, vikepliktsregler.

6.5.4 Erfaringskrav til motorisert hanggliding

1. Inneha kompetansebevis SP3.
2. Minimum 10 godkjente komplette flyturer med hjelpemotor (inkludert førflygingsjekk og varmkjøring).
3. Minimum 2 flytimer med hjelpemotor totalt.

7 KONVERTERINGER

7.1 Konvertering fra PP flygebevis til SP elevbevis eller flygebevis

7.1.1 Luftvettskrav ved konvertering fra PP flygebevis

Flygeren skal oppfylle alle kravene til luftvett gitt under angjeldende trinn.

7.1.2 Ferdighetskrav ved konvertering fra PP flygebevis

En paragliderflyger skal gå gjennom den praktiske delen av progresjonsprogrammet, inkludert alle praktiske øvelser, og skal oppfylle alle krav til ferdigheter gitt under angjeldende trinn i Safe Pro.

7.1.3 Kunnskapskrav ved konvertering fra PP flygebevis

Flygeren skal oppfylle alle kravene til kunnskaper gitt under angjeldende trinn. Det skal avlegges teoriprøve for gjeldende trinn.

7.1.4 Erfaringskrav ved konvertering fra PP flygebevis

Til SP2: Minimum 10 turer fra elevstart med høydeforskjell på mer enn 250 m, samt minimum 1 korrekt landing innen en sirkel med radius på 30 m.

Til SP3, SP4 eller SP5: En paragliderflyger kan bruke sin erfaring i paragliding til å oppfylle inntil 50 % av erfaringskravene stilt i angjeldende trinn i Safe Pro.

7.2 Konvertering fra utenlandsk elevbevis/flygebevis for hanggliding

7.2.1 Luftvettskrav ved konvertering fra utenlandsk elev/flygebevis

Flygeren skal oppfylle alle kravene til luftvett gitt under angjeldende trinn.

7.2.2 Ferdighetskrav ved konvertering fra utenlandsk elev/flygebevis

Flygeren skal oppfylle alle kravene til ferdigheter gitt under angjeldende trinn.

7.2.3 Kunnskapskrav ved konvertering fra utenlandsk elev/flygebevis

Flygeren skal oppfylle alle kravene til kunnskaper gitt under angjeldende trinn. Det skal avlegges teoriprøve for gjeldende trinn.

7.2.4 Erfaringskrav ved konvertering fra utenlandsk elev/flygebevis

Flygeren skal oppfylle alle kravene til erfaring gitt under angjeldende trinn. Dette baseres på vedkommendes utstedte utenlandske bevis og eventuell loggbok.

8 TANDEMUTDANNING

8.1 Tandemflyger (TH)

8.1.1 Luftvettskrav til tandemflyger

Det er flygerens ansvar å overbevise tandeminstruktøren om at flygeren er i stand til å ivareta sin egen, passasjerens og andres sikkerhet under tandemflyging innen de retningslinjer som er gitt. Tandemflyging innebærer meget stort ansvar, så vurdering av airmanship/luftvett skal derfor tillegges betydelig vekt.

8.1.2 Ferdighetskrav til tandemflyger

1. Passasjerutsjekken.
2. God startteknikk og utflyging.
3. Gode innflygingsmønstre.
4. Meget god landing med annen flyger som passasjer.

8.1.3 Kunnskapskrav til tandemflyger

1. Sikkerhetssystemet, kapittel:
3.8 Tandemflyging med hang- eller paraglider
2. Læreboka Hanggliding.
3. Gjeldende bok i førstehjelp.

4. NLF/HPS kompendium for tandemflyging.
5. Bestått tandem teoriprøve.

8.1.4 Erfaringskrav til tandemflyger

1. Inneha kompetansebevis SP5.
2. Minimum 200 flyturer med hangglider.
3. Minimum 100 flytimer med hangglider.
4. Minimum 2 års relevant flyerfaring.
5. Ha fløyet den aktuelle tandemvingen solo.
6. Minimum 5 dokumenterte flyturer med annen flyger som passasjer, bevitnet og godkjent av tandeminstruktør.
7. Være godkjent av faglig leder i klubb man har vært medlem i minimum 2 år.

9 INSTRUKTØRUTDANNING

9.1 Hjelpeinstruktør (HHI)

9.1.1 Luftvettskrav til hjelpeinstruktør

1. Ha godt luftvett.
2. Være en god rollemodell både i og utenfor kurssituasjonen.

9.1.2 Ferdighetskrav til hjelpeinstruktør

1. God startteknikk.
2. Gode innflygingsmønstre.
3. Gode landingsferdigheter.
4. Evne til å formidle kunnskap på en enkel, forståelig og konkret måte.
5. Gode samarbeidsevner.
6. Sende ut elever fra start på en trygg måte.
7. Guide elever ned på landing på en trygg måte, evne til å gripe inn ved behov.
8. Gi elever nyttige tilbakemeldinger etter landing (kort, positiv, konkret, forbedring/fokus til neste tur).

9.1.3 Kunnskapskrav til hjelpeinstruktør

1. Gode kunnskaper innen de teoretiske fagene.
2. God til å vurdere lokale værforhold og gjøre trygge, konservative vurderinger på vegne av elevene.
3. Sikkerhetssystemet, kapittel:
4 Utdanning
4. Utdanningsprogrammet for hanggliding, kapittel:
9 Instruktørutdanning

9.1.4 Erfaringskrav til hjelpeinstruktør

1. Ha gjennomgått teorikurs i henhold til hjelpeinstruktørkompendiet, ledet av instruktør.
2. Ha deltatt på instruksjon i flatmarkstrening, skolebakke og turer fra elevstart på grunnkurs, samt vurdering av elevene og planlegging av etterfølgende dag.
3. Ha undervist i minst ett teorifag på grunnkurs.
4. Inneha kompetansebevis SP3 eller høyere.
5. Anbefalt som hjelpeinstruktør av instruktør og godkjent av klubbens faglige leder.

9.1.5 Rettigheter som hjelpeinstruktør

1. Assistere en instruktør på grunnkurs.
2. Hjelpeinstruktører skal alltid arbeide under veiledning av instruktør.
3. Trene elever i start, landing og bakkegliding i skolebakke, under forutsetning av at øvelsene tidligere er instruert av instruktør.
4. Gi flystedsutsjekk til elever på klubbens flysteder.

9.2 Instruktør (HI)

9.2.1 Luftvettskrav til instruktør

1. Ha meget godt luftvett.
2. Være en god rollemodell både i og utenfor kurssituasjonen.

9.2.2 Ferdighetskrav til instruktør

1. Meget gode startferdigheter.
2. Meget gode landingsferdigheter.
3. Evner og ferdigheter som kreves for å drive opplæring fra og med grunnkurs til og med eget kompetansebevisnivå.
4. Evner og ferdigheter som kreves for å uteksaminere kandidater fra og med grunnkurs til og med eget kompetansebevisnivå.

9.2.3 Kunnskapskrav til instruktør

1. Læreboka Hanggliding.
2. Sikkerhetssystemet.
3. Utdanningsprogrammet for hanggliding.
4. Bestått teoriprøve for instruktør.

9.2.4 Erfaringskrav til instruktør

1. Inneha kompetansebevis som hjelpeinstruktør for hanggliding.
2. Ha deltatt aktivt som hjelpeinstruktør med teoriundervisning og praksis på ett eller flere grunnkurs.
3. Være fylt 18 år.
4. Inneha kompetansebevis SP4 eller høyere.
5. Innehatt kompetansebevis for hangglider i minst 2 år.
6. Være anbefalt og påmeldt instruktørkurs av faglig leder i klubb man har vært medlem i minimum 2 år.
7. Ha deltatt på og bestått NLF/HPS' instruktørkurs.

9.2.5 Rettigheter som instruktør

Undervise og uteksaminere kandidater fra og med grunnkurs til og med eget kompetansebevisnivå.

9.3 Instruktør – tilleggsutdanning

En instruktør som skal forestå opplæring for tilleggsutdanning skal selv inneha kompetansebevis for den aktuelle utdanningen. Instruktøren skal i tillegg ha opparbeidet en viss erfaring i den aktivitet som utdanningen innbefatter.

9.3.1 Instruktør i tandemflyging (HIT)

En instruktør som skal forestå opplæring i tandemflyging skal selv ha foretatt minimum 15 turer med passasjer som ikke innehar kompetansebevis utstedt av NLF/HPS.

9.3.2 Instruktør i opptrekk (HIO)

En instruktør som skal forestå opplæring i opptrekk med hangglider skal selv inneha kompetansebevis for opptrekk, samt selv ha foretatt minst 20 opptrekk. Erfaringen skal være dokumentert i loggbok.

9.3.3 Instruktør i oppslep (HIA)

En instruktør som skal forestå opplæring i oppslep med hangglider skal selv inneha kompetansebevis for oppslep, samt selv ha foretatt minst 20 opptrekk. Erfaringen skal være dokumentert i loggbok.

9.3.4 Instruktør i motorisert hanggliding (HIH)

En instruktør som skal forestå opplæring i og utstedelse av hangliding med hjelpemotor (PHG) skal selv inneha kompetansebevis for hjelpemotorflyging med hangglider, samt et minimum av totalt 20 vellykkede flyturer og 10 flytimer med hjelpemotor.